

Războiul civilizațiilor la Shakespeare. Cazul marilor tragedii

Codrin Liviu Cuțitaru

Rezumat: William Shakespeare a folosit, se știe, surse variate și, uneori, exotice, pentru scrierea capodoperelor sale dramatice. Marile tragedii, *Hamlet*, *Othello*, *King Lear* și *Macbeth*, nu fac excepție. Studiul comparat al izvoarelor cu rezultatul artistic propriu-zis (piesele ca atare) dezvăluie o tehnică de lucru extrem de interesantă. Deși preia intrigi întregi – uneori, fără a le schimba aproape deloc desfășurarea – și personaje – chiar cu numele lor inițiale –, Shakespeare nuanțează, discret și rafinat, anumite detalii din interiorul prototipurilor pe care le utilizează, scoțînd la lumină semnificații spectaculoase, rămase latente în textele originale. Sesizează, cu alte cuvinte, potențialul simbolic neexplorat al arhetipurilor și îl activează, remarcabil, în operele lui. Prin urmare, ceea ce ar fi trecut drept „plagiat” în circumstanțe diferite devine, la el, reconstrucție creatoare pe un palier absolut. Un asemenea „amănunt” este tensiunea identitară (ambiguitatea culturală), prezentă în toate sursele celor patru mari tragedii amintite, care, în prelucrarea estetică, se manifestă ca un veritabil „război al civilizațiilor” (la rîndu-i, prezent, în forme parabolice, în toate tragiile discutate). Demersul hermeneutic de față încearcă așadar să clarifice natura antagonismului respectiv (în variantele sale – hamletiană, othelliană, leariană și macbethiană), suprapunînd sursa cu avatarul ei shakespeareian. Operația duce la o nouă reprezentare a conflictului tragic din aceste capodopere.